

Regiondirektörens rapport

3 mars 2021

GÄLLER FÖR VERKSAMHET

Region Norrbotten

PUBLICERINGSDATUM

[Publiceringsdatum Quickpart]

DOKUMENT-ID

ARBGRP870-1356963637-71

ANSVARIG

Anna-Stina Nordmark Nilsson

VERSION

0.40

UPPRÄTTAD AV

Kirsti Jussila

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ekonomirapport	4
Produktion	4
Personalrapport	5
Uppföljning av divisionernas internkontrollplaner 2020	5
Uppföljning vårdval primärvård januari 2021	6
Aktuella händelser	6
Vaccination mot covid-19.....	7
Snabbtest covid-19 på särskilda boenden	8
Målbildsarbete för nära vård och omsorg	9
Region Norrbotten i lokala medier	9
Planering för centralkassa vid länets sjukhus	10
Information från verksamheten	10
Division Närsjukvård Luleå/Boden samt division Närsjukvård övriga	10
Division Länssjukvård	11
Division Service.....	12
Regiongemensamt.....	13
Patientsäkerhet	15
Analysrapporter	16
OECDs gruv- och mineralrapport	16
Information från nämnderna	17
Regionala utvecklingsnämnden	17
Bilagor:	20
1. Ekonomirapport 2020-01	20
2. Produktion och tillgänglighet 2020-01	20
3. Personalrapport 2020-01	20
4. Uppföljning av divisionernas internkontrollplan 2020	20
5. Uppföljning vårdval primärvård januari 2021	20

Inledning

Den tidigare nedåtgående trenden för covid-19 i länet har brutits och vi ser nu en oroväckande ökning i delar av länet. De mer smittsamma mutationerna av viruset har börjar spridas i samhället och att trycket på vården ökar återigen i Norrbotten likväl som i riket. Det här är en tydlig signal om att pandemin inte är över och att vi måste fortsätta hålla hårt på rekommendationerna och göra allt vi kan för att vaccinationer, testning och smittspårning fungerar så bra som möjligt. Vi behöver säkerställa att vi kan hantera covid-vården samtidigt som den vanliga vården upprätthålls i så stor utsträckning som möjligt.

Parallellt med pandemihanteringen fortsätter regionens omställningsresa och det är nu klart med nya chefer på ett flertal ledande positioner. Några chefsposter kvarstår ännu att utse och sedan följer bemanningen av understrukturerna i olika delar av organisationen.

På det regionala utvecklingsområdet har en ny rapport av OECD presenterats där Sverige lyfts fram som föregångare inom hållbar gruvbrytning. OECD anser att Norrbotten bör ta en ledande roll i Europeiska Unionens gruvnätverk och Arktissamarbete för att ytterligare positionera Sverige inom hållbar gruvbrytning. Ett viktigt styrkeområde för länet.

I den avslutsenkät som regelbundet genomförs för medarbetare som slutat sin anställning vid regionen anges arbetets organisering, utvecklingsmöjligheter samt fysisk och psykosocial arbetsmiljö som de vanligaste skälen till att en medarbetare väljer att avsluta sin anställning i Region Norrbotten. Vi sätter stort värde i de medskick som vi får till oss utifrån enkäten och arbetar ständigt med att se över vad vi kan göra för att förbättra oss och vara en attraktiv arbetsgivare i länet.

Parallellt med ledning av ordinarie verksamheter fortsätter regionens omställningsresa dock med begränsat fart. Det är nu klart med nya chefer på ett flertal ledande positioner. Några chefsposter kvarstår ännu att utse och sedan följer bemanningen av understrukturerna i stab- och stödfunktionerna.

Anna-Stina Nordmark Nilsson
Regiondirektör

Ekonomirapport

Sammanfattning av ekonomiskt resultat per januari 2021

Resultatet per januari är 123 mnkr vilket är en förbättring med 17 mnkr jämfört med januari föregående år. Förbättringen förklaras av låg nettokostnadsutveckling i verksamheterna samt högre generella statsbidrag.

Verksamhetens resultat är 94 mnkr, vilket är 74 mnkr bättre än budget och beror på lägre nettokostnader. Nettokostnaderna är 25 mnkr (-3,6 procent) lägre än förra året och 72 mnkr lägre än budget. Den låga nettokostnadsutvecklingen fortsätter bland annat för personal, inhyrd personal, utomlänsvård, sjukresor och fastigheter.

Generella statsbidrag och utjämning är 26 mnkr högre än januari 2020, vilket framförallt beror på ökade statsbidrag från regeringens januariöverenskommelse, oppositionspartiernas överenskommelse samt satsningar på välfärden på grund av pandemin som erhöles från och med 2020 men som är bokförda från mars respektive maj 2020. Finansnettot förbättrar resultatet med 29 mnkr och förklaras med att pensionsportföljen värde har ökat.

Divisionerna redovisar ett positivt resultat på 26 mnkr, en förbättring med 39 mnkr jämfört med samma period föregående år vilket beror på minskade nettokostnader och kompensation för PCR-provtagning. Hälsocentralerna som drivs i egen regi redovisar ett resultat på -0,6 mnkr vilket är en förbättring med 7,3 mnkr jämfört med januari föregående år.

För mer information se bilaga 1 Ekonomirapport 2020-01.

Produktion

Både produktion och tillgänglighet har under januari påverkats negativt till följd av coronapandemin.

Telefontillgängligheten till hälsocentralerna uppgick till 84,1 procent i genomsnitt för januari vilket är högre än motsvarande period föregående år (78,4 procent 2020). Andel vårdkontakter som skett i januari inom tre dagar i primärvård är i genomsnitt på 92 procent vilket är lägre än föregående månad (94 procent) och samma som motsvarande period föregående år (92 procent 2019). Detta tyder på att hälsocentralerna kunnat upprätthålla en relativt normal verksamhet trots pågående pandemi. Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård är i januari 43 procent vilket är 33 procentenheter lägre jämfört med december föregående år (76 procent 2020).

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i januari är 43 procent, vilket är 31 procentenheter lägre jämfört med december föregående år (74 procent 2020). Minskningen är en effekt av de åtgärder som vidtagits under coronapandemin.

Totalt antal besök har minskat med 23,4 procent jämfört med samma period föregående år, varav övriga vårdgivarbesök också har minskat med 23,4 procent och läkarbesök minskat med 23,4 procent. Däremot har antalet distanskontakter mer än fördubblats jämfört med samma period 2020 (113,7 procent). Förändringen kan tydligt kopplas samman med den pågående pandemin.

Produktionen av operationer fortsätter vara på en låg nivå och har under januari minskats med 33 procent jämfört med samma period 2020. Beläggningen i januari på sjukhusen i Sunderbyn, Kalix, Kiruna och Gällivare är något lägre än föregående år och på sjukhusen i Piteå och är beläggningen samma som januari föregående år. Beläggningen på patienthotellet Vistet i januari är 41 procent, vilket är en minskning med 23 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Beläggningen under 2020 har i snitt varit betydligt lägre än tidigare år som en följd av pandemin. Även 2021 har påbörjats på liknande sätt.

För mer information se bilaga 2 Produktion och tillgänglighet per januari 2021

Personalrapport

Coronapandemin och regionens omställningsarbete har fortsatt påverka på regionens verksamheter. Antalet anställda har minskat med 24 personer jämfört med december 2020. Vikarier och tillfälligt anställda har minskat med 13 jämfört med föregående månad och tillsvidareanställda har minskat med 11. Jämfört med september 2019 är det en minskning med totalt 335 anställda, varav 272 tillsvidareanställda och 63 visstidsanställda.

Den totala arbetade tiden inklusive inhyrd personal är i genomsnitt 7,1 procent lägre än föregående år (421 årsarbetare). Det beror huvudsakligen på färre anställda, två färre arbetsdagar, minskad inhyrning av personal och ökad frånvaro. Extratiden, det vill säga jour och beredskap, övertid och fyllnadstid, uppgår till 215 årsarbetare januari 2021. Det är en ökning med fem årsarbetare jämfört med december 2020. Ökningen beror på pandemin samt hög sjukfrånvaro som i sin tur innebär behov av ökat arbetstidsuttag på annan personal för att klara vårdbehov.

För mer information se bilaga 3 Personalrapport 2021-01.

Uppföljning av divisionernas internkontrollplaner 2020

Syftet med intern kontroll är att främja en fungerande ledning av Region Norrbottens verksamhet genom att förebygga och hantera risker, dra fördelar av möjligheter och starka sidor, kontinuerligt utveckla verksamheten samt utvärdera verksamhetens resultat. Intern kontroll är en del av regionens verksamhets- och ekonomistyrning. I uppföljningen redovisas resultaten av ge-

nomförda internkontrollmoment samt förbättringsåtgärder som vidtagits eller planeras. Resultatet av de regionövergripande internkontrollmomenten redovisas till styrelsen i ärende 3 mars 2021.

För mer information se bilaga 4 Uppföljning av divisionernas internkontrollplaner 2020.

Uppföljning vårdval primärvård januari 2021

Resultaten för Vårdval primärvård 2021 följs upp och redovisas till regionstyrelsen per tertial. Ett urval av de indikatorer som följs presenteras månadsvis i regiondirektörens rapport.

För mer information se bilaga 5 Uppföljning vårdval primärvård januari 2021.

Aktuella händelser

Nya chefer utsedda

Unto Järvirova har utsetts till divisionschef Regionstöd

Unto Järvirova arbetar idag som ekonomidirektör, biträdande kommundirektör och VD för Östersunds Rådhus AB. Unto Järvirova är i grunden förvaltningsekonom. Som chef för division Regionservice kommer Unto Järvirova att leda den nya del av Region Norrbotten som samlar stödfunktioner som hanterar regiongemensamma aktiviteter och tjänster. Regionservice främsta uppdrag är att ge ett effektivt och samordnat stöd till vården och övriga verksamheter.

Janus Brandin har utsetts till regional utvecklingsdirektör

Janus jobbar idag som politiskt sakkunnig på Regeringskansliets näringsdepartement. Tidigare har han bland annat varit tf kommunchef i Pajala kommun. Han har också arbetat med arbetsmarknadsfrågor och integration i både Borlänge och Pajala kommun samt vid Danmarks ambassad i Stockholm.

Anna Pohjanen har utsetts till divisionschef för Länssjukvård

Idag arbetar Anna Pohjanen som divisionschef för närsjukvård i Luleå-Boden, vilket omfattar bland annat medicin- och hjärtklinikerna vid Sunderby sjukhus samt hälsocentralerna inom Luleå och Bodens kommuner. Anna är i grunden specialistläkare inom obstetrik och gynekologi. Hon har omfattande erfarenhet av att vara ledare inom olika vårdverksamheter, bl a som länschef för obstetrik och gynekologi. I sitt nya uppdrag kommer Anna att ansvara för delar av den länsövergripande vården i Norrbotten, till exempel hjärtsjukvård, kirurgi, ortopedi och cancervård. Hon kommer också ha samordningsansvar för att Sunderby sjukhus ska nyttjas på ett effektivt sätt.

Jan Öström har utsetts till ekonomidirektör

Jan Öström arbetar idag som ekonomidirektör i Region Västerbotten. Han har omfattande erfarenhet av att leda arbetet med ekonomi i offentlig verksamhet. Som tidigare chef inom Luleå och Bodens kommun samt den nuvarande tjänsten som ekonomidirektör i Region Västerbotten har han god erfarenhet av att arbeta i politiskt styrda organisationer. Han har också mångårig erfarenhet av koncernarbete inom ABB Plast och ABB Composites.

Krister Berglund har utsetts till divisionschef för Psykiatri

Krister Berglund arbetar idag som verksamhetschef för vuxenpsykiatri inom närsjukvårdsområde Luleå-Boden i Region Norrbotten. Krister Berglund har mångårig erfarenhet av ledarskap inom vård och behandling och har bland annat arbetat inom Statens institutionsstyrelse. I den nya organisationen kommer psykiatri att bli en egen division, vars uppgift är att ge bemötande, vård och behandling på ett jämlikt sätt till alla norrbottningar.

Pia Näsvall har utsetts till hälso- och sjukvårdsdirektör

Pia Näsvall är idag chefläkare i Region Norrbotten och verksamhetschef för Digitalen. Pia är i grunden kirurg och har arbetat som det under 25 års tid. Hon har också forskat och disputerat med en avhandling om stomibesvär. Pia har omfattande erfarenhet och stor kunskap om hur vården fungerar. De senaste åren har hon jobbat med vårdfrågor på en övergripande nivå, allt från folkhälsa, till primärvård och specialistvård.

Roger Jönsson har utsetts till ny kommunikationsdirektör

Roger Jönsson arbetar idag som kommunikationschef vid Luleå kommun. Innan dess har han bland annat arbetat som informationsdirektör vid Polismyndigheten i Norrbotten och som informationschef på länsstyrelsen i Norrbottens län. Han är utbildad journalist och personalvetare med examen från Umeå universitet.

Vaccination mot covid-19

Vaccinering av befolkningen i Norrbotten sker i enlighet med Folkhälsomyndighetens prioriteringsordning. Fas 1 omfattar personer som bor på särskilt boende, har hemsjukvård, hemtjänst, deras hushållskontakter samt personal som arbetar i patientnära vård till dessa grupper. Målgruppen omfattar ca 22 400 personer i Norrbotten. Till och med vecka sju har ca 21 000 doser vaccin givits och ca 9 000 personer beräknas vara fullvaccinerade. Alla som bor på SÄBO har fått sin första dos vaccin och majoriteten beräknas vara fullvaccinerade i alla kommuner vecka åtta. Nästintill alla personer med hemsjukvård samt hushållskontakter till dessa har nu fått sin första dos vaccin. För personer med hemtjänst har vaccineringen påbörjats i alla kommuner. Ungefär hälften av den personal som är prioriterad för vaccination under fas 1 har fått sin första dos vaccin. Utifrån leveransplanerna för vaccin, beräknas hela gruppen i fas 1 (utom den del av personalen som har fått Astras vaccin) vara fullvaccinerade vecka 14.

Vaccination av målgrupper i fas 2 har inletts vecka 8 och de som är först ut med att få vaccin är gruppen äldre + 85 år. Vaccinationstakten styrs till stor del av vaccintillgången och vaccineringen av hela gruppen + 65 år väntas kunna inledas vecka 15 då preliminära leveransbesked visar på utökad tillgång till mRNA-vaccin.

Fas 2 omfattas av följande riskgrupper:

- Personer som är 65 år och äldre, varav de äldsta vaccineras först.
- Personer som har genomgått en benmärgstransplantation, eller annan organtransplantation, och deras hushållskontakter.
- Personer med dialysbehandling och deras hushållskontakter.
- Personer som är 18 år eller äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
- Personer som är 18 år eller äldre och som har assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. De äldsta erbjuds vaccination först.
- Personal inom vård och omsorg (inklusive LSS), som arbetar nära de patienter och omsorgstagare som nämns i ovanstående punkter.

Vaccinering inom fas 3, som framförallt omfattar riskgrupper i åldrar under 65 år, förväntas starta i slutet av april. Målsättningen är fortfarande att alla de som rekommenderas vaccination mot covid-19 ska vara vaccinerade till halvårsskiftet.

Snabbtest covid-19 på särskilda boenden

Vid hög incidens av samhällssmitta eller misstänkt utbrott på särskilt boende har kommunerna fått erbjudande att använda snabbtester för provtagning av covid-19. Snabbtester kan bara användas efter samråd med regionens smittskydd och vårdhygien. Genom att få igång användningen av snabbtest kan svarstiderna kortas, vilket är av stort värde för den enskilde patienten men även för att frigöra vårdresurser och laboratoriekapacitet. Det leder också till snabbare besked om huruvida smitta finns bland personal eller personer som bor på särskilt boende för äldre. Positiva svar på snabbtestet kommer tillsvidare att kompletteras med ett PCR-test.

Snabbtesterna fungerar även för att hitta de nya mutationerna som är i omlopp (till exempel Englands- Brasilianska och Sydafrika-stammarna) men kan däremot inte påvisa att det gäller ett sådant förändrat virus. För att påvisa att ett SARS-CoV2 virus är muterat måste virusprovet skickas på så kallad genomsekvensering på externt laboratorium. Detta kan endast göras på prov som analyserats med metoden PCR.

Rutiner är framtagna för screening av personal vid hög incidens eller uppdrag av smittskydd/vårdhygien, provtagning omsorgstagare som uppvisar symptom samt vid screening av omsorgstagare vid smittspårning eller utbrott på särskilt boende. Överenskommelse om utförande av provtagning med snabbtest på särskilda boenden är framtagen som reglerar hur kommunerna

ska rapportera användningen av snabbtester för att få ersättning samt storleken på ersättningen. Regionen får 300 kr per utförd snabbtest från staten och kommunerna ersätts med 200 kr för personalkostnader och provtagningsmaterial per inrapporterat snabbtest. Regionen har god tillgång till snabbtester i lager och användningen är igång i berörda kommuner.

Målbildsarbete för nära vård och omsorg

Den politiska samverkansberedningen för hälsa, vård, omsorg och skola har beslutat att genomföra ett gemensamt arbete under våren för att ta fram en gemensam målbild för nära vård och omsorg i Norrbotten. Politiska samverkansberedningen består av nio politiker från kommunernas socialnämnder och utbildningsnämnder samt sju politiker från majoritet och opposition i regionen.

Målbildsarbetet har påbörjats med ett uppstartsmöte den 19 februari för förtroendevalda, chefer och representanter för patient- och brukarråd. Under våren fortsätter arbetet i länsdelarna och återkoppling kommer att ske i form av stormöten för delaktighet, medskick och förankring. Parallellt deltar representanter från huvudmännen i SKRs ledarskapsprogram för nära vård där deltagarna bla utvecklar sitt ledarskap i förändringsledning i komplexa miljöer och lär av varandra i processen. Förslag till gemensam målbild ska presenteras i maj och beslut förväntas tas innan sommaren av politiska samverkansberedningen. Därefter sker en beslutsprocess i respektive organisation.

Nära vård och omsorg är inte främst en ny organisationsform utan ett nytt sätt att arbeta genom att byta fokus och förhållningssätt. Arbetssättet kan beskrivas som en rikttningsförändring från organisation till person och relation, från att patienten är passiv mottagare till aktiv medskapare.

Region Norrbotten i lokala medier

Vaccination mot covid-19 är det ämne som fortsatt får störst utrymme i medierna. Minskade leveranser, hur vaccinationen går till och vilka som vaccineras just nu är olika vinklar som belysts.

Vaccination av personal på en enhet inom vården som fått vaccin utanför turordningen har väckt stort medialt intresse. Eftersom frågeställningen har direkt koppling till enskilda anställda har Region Norrbotten begränsad möjlighet att bemöta alla synpunkter som lyfts fram, precis som det ofta är när det gäller medarbetare eller patienter. Region Norrbotten har valt att inte uppge var i länet incidenten skedde för att i så stor mån som möjligt bespara enskilda medarbetare frågor och eventuell kritik från allmänheten.

Rapportering om smittläget i Norrbotten i allmänhet och på specifika orter har också varit intensiv under perioden. Det stora utbrottet av den brittiska mutationen av viruset på Northvolt i Skellefteå har väckt stor uppmärksamhet i media.

Planering för centralkassa vid länets sjukhus

Förberedelser för införande av centralkassa vid länets sjukhus pågår men coronapandemin har medfört att tidsplanen förlängts. Det är ett omfattande projekt som innefattar bland annat utbildningsinsatser, VAS-utveckling, ombyggnationer och installation av IT-utrustning. Upphandling av IT-lösning är påbörjad. Under februari förbereds för upphandling av ombyggnad till centralkassor vid sjukhusen. Om allt går enligt plan blir Piteå sjukhus först ut med ny centralkassa vid slutet av året. Kiruna sjukhus har sedan tidigare infört centralkassa.

Det är angeläget att arbeta för att fler patienter ska välja mobil incheckning och betalning istället för betalning i fysisk kassa. Inte minst eftersom det minskar risken för smittspridning med färre fysiska kontakter.

Information från verksamheten

Division Närsjukvård Luleå/Boden samt division Närsjukvård övriga

Smittspårning

En stor del av närsjukvårdens arbete är kopplat mot den pandemi som pågår. Regionens centrala smittspårningsenhet, PVCConny, har byggts upp av division Närsjukvård i samarbete med smittskydd och vårdhygien. Smittspårningsverksamheten arbetar fortlöpande med att kartlägga spridning och ta kontakt med alla som har positiva covid-19 svar. Här arbetar för närvarande många erfarna pensionerade sjuksköterskor. En enhetschef har blivit utsedd till enheten vilket underlättar personalplaneringen kopplat till den arbetsmängd som råder för tillfället.

Arbete med rehabilitering efter genomgången covid

Divisionscheferna för närsjukvården har gett en arbetsgrupp i uppdrag att hitta bättre system för att följa upp individer som har kvarstående besvär och behov av stöd och behandling efter genomgången covid-19. Regionen bevakar också kunskapsutvecklingen avseende så kallad långtids-covid. På sikt kan ett regionalt multidisciplinärt team vara en lösning, där digitala arbetsätt kan vara en viktig del.

Digitala besök

Andel digitala besök, som omfattar både video, telefon och brev ökade påtagligt mellan 2019 och 2020. Divisionens målsättning om att minst 10 procent av alla besök ska vara digitala uppfylldes därmed vid utgången av 2020. När verksamheten får fler digitala tjänster behövs ökad tydlighet för både patient och personal kring vilken typ av tjänst som rekommenderas för respektive kontakttyp. Detta för att undvika onödigt många ingångar för samma hälsoproblem. I takt med att andelen digitala besök ökar behöver regionen ställa om och anpassa arbetssätten. Flera goda exempel på nya arbetssätt finns inom divisionerna. Som exempel kan nämnas hjärtsjukvården

och paramedicin som startat digital hjärtskola och inom rehabiliteringsmedicin anordnas digitala patientutbildningar.

I pandemins spår har det även skett en markant ökning av digitala återbesök under året. Detta gäller såväl primärvård som psykiatrisk- och somatisk vård. Hälften av alla mottagningar i divisionen använder nu minst fyra prioriterade e-tjänster i basutbudet på 1177.se. Närsjukvårdsdivisionerna har tillsammans 205 mottagningar som använder sig av webbtidbok.

Sedan starten av Digitalen den 27 februari 2020 (tom 31 december) har 20 200 besökare hittat till tjänsten och besökt sidan. Digitalen finns även på fyra hälsocentraler; Kalix, Pajala, Sanden och Örnäset. Regionen arbetar vidare med att uppmana och möjliggöra digitala kontaktvägar för patientgrupper som kan. Samtidigt som tillgängligheten ökar för fler frigör det även resurser för dem som inte kan genomföra digitala besök eller har ett omfattande vårdbehov.

Division Länssjukvård

Kökortning av operationer av grå starr

Grå starr, eller katarakt, är en grumling av ögats lins som orsakar synned-sättning. Vid operation avlägsnas den grumliga linsen och ersätts med en konstgjord lins. Pandemin orsakade ett tapp på cirka 40 procent av produkt- ionen under våren 2020, dels på grund av att många patienter tillhör risk- grupper men också på grund av stor personalflyttning till covidvård. Efter utredning så planerades för en återställning av uppskjutet vårdbehov. Ett flertal åtgärder är genomförda under hösten:

- Genomgång av väntelista av processgrupp katarakt
- Snabbmottagning katarakt
- Länsgemensam väntelista. Patienter i hela länet kallas till första lediga tid oavsett om det är i Gällivare eller Sunderbyn.
- Salsutrymme. Frigjort operationssal till förmån för kataraktoperationer genom att nya lokaler för injektionsbehandlingar kommit till under våren.
- Planerat att operera 1 000 katarakter under hösten. 964 blev genomförda. Viss del med hjälp av stafettooperatör.
- Ytterligare specialister under upplärning till operatörer för att regionen ska bli självförsörjande med operatörer. En under hösten 2020, en under våren 2021 och en under hösten 2021.
- Planering för samarbete pågår med Norrbottens universitetssjuk- hus/ögon. Inriktning är att NUS ska kunna operera ca 600 katarakter med start april 2020.

Uppstart för MR-kamera i Kalix

Vid årsskiftet togs den nya MR-kameran vid Kalix sjukhus i drift. Uppstar- ten har upplevts positivt både av patienter och personal. Verksamheten har planerat för drygt 1 200 undersökningar i år, men har hittills uppnått högre

produktion än planerat. MR-kameran i Kalix är av samma märke som den som installerades vid Piteå sjukhus för två år sedan. Med de nya MR-kamerorna ges möjlighet till distansstyrning och övervakning. Det möjliggör att Piteå sjukhus kan vara behjälplig med undersökningar i realtid i Kalix. I Piteå finns två systemadministratörer med erfarenhet av den nya maskinen och de utbildar personalen vid MR i Kalix.

Det är framförallt patienter från Östra Norrbotten som undersöks i Kalix men kapacitet finns även för att utföra undersökningar för patienter i Luleå/Boden.

Division Service

Utveckling av sjukresor 2019-2020

Den totala kostnaden för sjukresor uppgick till 122 mnkr för 2020. Det innebär en minskning med 10 mnkr från 2019. Underskottet mot budget har sjunkit från 24 mnkr 2019 till cirka 6 mnkr 2020. De minskade kostnaderna beror på färre resor (-26 procent) på grund av lägre produktion i sjukvården samt ökat antal digitala vårdkontakter. Antal sjukresor har minskat inom samtliga färdstätt, allra mest inom kollektivtrafiken, vilket beror på allmän avrådan från att resa med kollektivtrafik. Resor med egen bil har lägsta minskningen, vilket tyder på att fler valt att åka egen bil än med buss och tåg.

Kostnad per resa har ökat kraftigt för alla färdstätt utom buss, i genomsnitt med 25 procent jämfört med 2019. För taxiresorna är den främsta faktorn som driver kostnad per resa hur många personer som åker i varje bil, det vill säga andelen samordnade resor. Dessa har minskat från 38 procent till 21 procent. Genomsnittslängd per resa har ökat med 10 procent på grund av fler taxiresor till Umeå. En annan orsak till kostnadsökningen är nytt taxiavtal som innebär ca fem procents fördyring. Höjd egenavgift för taxi från 1 april 2020 har däremot medfört lägre kostnad per resa för regionen.

Färdstätt och kostnadsutveckling 2020 i jämförelse med 2019 (mnkr)

	Utfall mnkr 2020	Utfall Förändring 2019 kostnad %	Antal resor 2020	Antal resor 2019	Förändring antal %	Ökn kostn/ resa %	
Taxi	-92,2	-96,1	-4%	133 219	181 382	-27%	31%
Egen bil	-9,3	-9,4	-1%	71 181	87 997	-19%	22%
Buss	-3,5	-5,5	-37%	17 198	27 520	-38%	1%
Tåg	-2,6	-3,7	-29%	7 397	11 319	-35%	9%
Flyg	-6,5	-8,9	-27%	7 174	11 309	-37%	16%
Driftbidrag BC	-6,5	-7,3	-11%				
Övrigt	-1,1	-1,4	-21%				
Summa	-121,8	-132,3	-8%	236 169	319 527	-26%	25%

Utvärdering av beslutade förändringar i regelverk

Det är mycket svårt att utvärdera någon effekt ännu av de regelverksförändringar som började gälla från 1 april eftersom de sammanföll i tid med utbrottet av pandemin. Förändringen av antal resor med egen bil kan ha en

koppling till höjd milersättning men kan likväl vara en effekt av pandemin. Andel resor med frikort har ökat från 38 procent till 51 procent till följd av den höjda egenavgiften för taxi och egen bil.

För sjukresa med egen bil har kostnad per resa ökat kraftigt, vilket är en konsekvens av höjd milersättning med 25 procent från 1 april.

En första orsaksanalys har gjorts av förändrat antal resor mellan 2019-2020 uppdelat på ålderskategori. Några säkra slutsatser av förändringen av regelverket är för tidigt att dra, men följande kan summeras:

- Minskad vårdproduktion och ökad andel digitala besök har medfört minskat antal sjukresor.
- Antal resor med egen bil har minskat i alla åldersgrupper, men mindre bland 75-åringar och äldre än för de yngre. Detta kan bero på den höjda milersättningen, men kan även bero på pandemin (val av egen bil pga smittorisk).
- Antal resor med buss har minskat mer bland 75-åringar än de yngre. Detta beror troligen helt på pandemin.
- Antal resor med taxi har minskat mer bland 75-åringar och äldre än för 0-74-åringar. Detta kan bero på den höjda egenavgiften och att äldre är mer priskänsliga än yngre, eller av större rädsla för smitta bland de äldre och att de i större utsträckning åkt egen bil.

För att kunna göra en säker analys av vilka effekter de beslutade förändringarna fått (höjd egenavgift för taxi och egen bil samt höjd milersättning för egen bil) behöver frågeställningen lyftas återigen när pandemin är över och vården återgått till normal verksamhet igen.

Regiongemensamt

Återställningsplan av uppskjuten vård pga covid-19

Regionen har tagit fram en återställningsplan för att säkerställa att den vård som skjutits upp pga coronapandemin kan upptas i takt med att vårdbehovet av covid-19 avtar. Återställningen hålls ihop över länet så att resurser används på det mest effektiva och patientsäkra sättet. Ett led i detta är att länets sjukvårdsledare och divisionschefer från vårddivisionerna har möte en gång i veckan för att få en fördjupad bild av covid-läget. Förändringar måste göras utan att någon del av länet blir överbelastad. Samtliga sjukvårdsområden har tagit fram lokalt anpassade de-eskaleringsplaner som ligger till grund för den regionövergripande planen för återställning och ett eventuellt behov av eskalering.

I det nya normalläget för vården, där covidvård är en naturlig del, bedöms att det finns behov av cirka 20 slutenvårdsplatser för covidvård fördelade på länets fem sjukhus. Hälften av dessa platser ska finnas på Sunderby sjukhus. Läget är svårbedömt med ökad smittspridning i länet och därmed också ökat inflöde av covidsjuka på vårdavdelning och covid-IVA. Detta tillsammans med ett högt inflöde av akut sjuka patienter innebär att de-eskaleringen måste ske långsamt och alla behov utifrån prioritering behöver vägas mot

varandra. Målet med de-eskaleringen är att kunna starta upp uppskjuten vårdverksamhet under mars månad. Om det blir möjligt att genomföra beror på hur smittläget och vårdbehovet utvecklas de kommande veckorna.

Avslutsenkät hösten 2020

I samband med att anställda i regionen slutar sin anställning får de möjlighet att besvara en avslutsenkät. Under hösten 2020 skickades enkäten ut till 115 medarbetare som slutat sin anställning i regionen. Av dessa svarade 27 procent vilket utgör 32 medarbetare. Från och med januari 2021 kommer en avslutsenkät skickas ut månadsvis till de som avslutat sin anställning. Flera skäl kan anges i enkäten som anledning till avslut av anställning. I cirka 40 procent av svaren har flest kryssat arbetets organisering som anledning till avslut. Det innefattar till exempel arbetsuppgifter, krav, befogenheter, resurser, prioriteringar, arbetsschema, ledarskap, samarbete, delaktighet och stöd. I cirka 28 procent av svaren har utvecklingsmöjligheter angetts som skäl, till exempel ansvar, kompetensutveckling, karriär, ta tillvara min kompetens. Fysisk och psykosocial arbetsmiljö till exempel arbetsbelastning, återhämtning, arbetsplats, socialt har angivits som skäl i ca 22 procent.

I löpande text har de som slutat beskrivit att man är missnöjd med regionen som arbetsgivare och att arbetsmiljöbrister, hög arbetsbelastning, stress samt besvikelse på löneutveckling gjort att man valt att söka sig vidare.

Examensarbeten Chalmers

Region Norrbotten har goda erfarenheter från tidigare samverkan med Chalmers Centrum för vårdens arkitektur (CVA). Det har handlat om examensarbeten kopplade till nytt sjukhus i Kiruna och ny psykiatriflygel i Sunderbyn. Regionen har anmält de nu pågående förstudierna, två stycken, med inriktning mot nära vård i både Luleå och Boden som möjliga projektidéer till CVA:s Masterstudio samt examensarbeten. Om CVA antar projektidéerna kommer arbeten med dessa att påbörjas under hösten 2021.

De två förstudier som anmälts har den övergripande intention att samla primärvård, närpsykiatri, folktandvård och administration i en byggnad i syfte att skapa ett kompetenscenter som är attraktiva att rekrytera till och som säkerställer vårdkvaliteten med bra tillgänglighet. Det skulle också kunna utgöra ett digitalt center som kan stödja mindre hälsocentraler i länet.

CVA bedriver just nu två projekt med inriktning på nära vård. De har också startat ett projekt om framtidens hälsocentral. I det fall någon av regionens förslag antas av CVA får regionen tillgång till uppslag och idéer som kan vara både nytänkande och futuristiska men samtidigt baserade på den samlade kunskap och evidens som finns inom CVA.

Fördelning av Region Norrbottens sökbara forskningsmedel för 2021

Med stöd av regionstyrelsens vidarefördelning av regionfullmäktiges anslag 2021 har de sökbara forskningsmedlen inför 2021 fördelats och beslut har

fattats av regiondirektören. Bedömningarna av ansökningarna har genomförts av regionens vetenskapliga råd utifrån nationella bedömningskriterier.

Regionens tvååriga anslag till forskning ska stimulera kunskaps- och kompetensuppbyggnad bland regionens och vårdval Norrbottens medarbetare och ge stöd till både juniora och seniora forskare. Anslaget ska stödja klinisk forskning. Inför 2021 inkom totalt tolv ansökningar och av dessa beviljas tio ansökningar medel. Av de sökande var sex kvinnor och sex män och en man och en kvinna fick sina ansökningar avslagna. Beviljade projekt fördelas jämt mellan läkare och andra professioner. Totalt fördelas 1 149 tkr.

Regionens ettåriga anslag för forskningstid beviljas till medarbetare som är blivande eller antagen doktorand samt post-dok-forskare. Totalt inkom 35 ansökningar inför 2021. Av de sökande var 24 kvinnor och elva män och av dessa föreslås 33 medarbetare beviljas forskningstid mellan 5-25 veckor. En majoritet av beviljad forskningstid går till läkare (24) och resterande del (9) till sjuksköterska, arbetsterapeut, psykolog och tandläkare. Totalt fördelas forskningstid motsvarande 6 458 tkr.

Patientsäkerhet

Patientsäkerhetsberättelse 2020

Sammanställningen av det systematiska patientsäkerhetsarbetet för 2020 är nu klar. Det strategiska och systematiska patientsäkerhetsarbetet i Region Norrbotten har påverkats av den rådande coronapandemin under året. Många aktiviteter har varit tvungna att pausas på grund av pandemin eller på grund av att resurser saknas. Inriktningen har varit att stödja befintliga processer och upprätthålla skyldigheter utifrån lagar och föreskrifter. Trots begränsade förutsättningar har patientsäkerhetsarbetet varit högt prioriterat i verksamheterna.

Nationella Patientenkäten

Samtliga regioner deltar i Nationell Patientenkät (NPE). Arbetet samordnas av Sveriges Kommuner och Regioner. Under hösten 2020 genomfördes en nationell gemensam mätning inom akutmottagningar och Region Norrbotten var också en av tio regioner som deltog i en valfri mätning inom habilitering/hjälpmedel. Regionernas resultat från mätningarna inom akutmottagningarna kommer att presenteras i slutet av februari.

Nationella punktprevalensmätningar

Regionen planerar att delta i de nationella punktprevalensmätningarna av följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (PPM-BHK) som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bjuder in till. Mätningarna genomförs vecka 11-12. Under våren brukar även nationella mätningar av trycksår och vårdrelaterade infektioner (VRI) genomföras. Trycksårsmätningen har flyttats till hösten vecka 37. För mätningarna av vårdrelaterade infektioner har SKR tillsammans med Nationell Samverkansgrupp (NSG) för patientsäkerhet beslutat att inte genomföra någon mätning under våren 2021 på grund av

den ökade belastningen i vården med covid-19. Eventuellt kan det bli aktuellt med en nationell mätning till hösten. SKR har dock meddelat att PPM-databasen är öppen för egna regionala/lokala mätningar under vecka 11-12.

Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler

Region Norrbottens månadsmätningar inom basala hygienrutiner och klädregler för januari månad i år visar en genomsnittlig följsamhet på 75 procent. Sett till andel mätande enheter så framgår att 6 av 10 enheter (61 procent) registrerat månadsmätningar för januari månad.

Lex Maria

Antalet pågående utredningar kopplade till lex Maria har ökat i början av 2021. I slutet av 2020 pågick 13 lex Maria utredningar och nu i februari uppgår antalet utredningar till 33 stycken. Den övervägande andelen utredningar är från 2020 men ett antal kvarstår från 2019. Det är bristen på analysledare som är orsaken till att utredningarna försenas. Trots samverkan mellan divisionerna är det svårt att frigöra analysledare till händelseanalyserna. Totalt har fyra anmälningar lämnats in till IVO från Norrbotten 2021.

Analysrapporter

Regionen fastställer årligen en analysplan som beskriver de analyser som ledningen valt att prioritera under året. Analyserna är ett komplement till den löpande uppföljningsverksamheten och ska fokusera på strategiskt prioriterade analysområden. Merparten av analyserna genomförs internt av regionen, men externa uppdragstagare kan också anlitas vid behov.

OECDs gruv- och mineralrapport

Analysen är ett uppdrag i 2020 års analysplan och har genomförts av organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Region Norrbotten har deltagit i OECDs projekt Mining Regions and Cities, Case of Västerbotten and Norrbotten som resulterade i en analysrapport.

Analysens syfte är att fungera som kunskapsunderlag för arbetet med några av Region Norrbottens påverkansfrågor, exempelvis införandet av regionala naturresursavgifter samt effektivare tillståndprocess för mineralprospektering. Analysrapporten har undersökt hur ekonomiska, sociala och teknologiska trender formar den regionala utvecklingen och gruvaktiviteter i norra Sverige. Utgångspunkten för rapporten är att besvara följande övergripande frågeställningar:

Vad möjliggör tillväxt och vilka flaskhalsar finns inom gruv- och utvinningsindustrin i norra Sverige?

Vilka policys finns det för att stödja en hållbar produktion av råmaterial, skapa diversifiering och en attraktiv livsmiljö i norra Sverige?

Rapporten visar på de utmaningar och möjligheter Norrbotten har nu och i framtiden samt vilka insatser som behövs på kommunal-, regional-, nationell- och europeisk nivå för att ytterligare positionera Norrbotten som en av världens främsta regioner för hållbar tillväxt inom gruvnäringen.

Sammanfattande slutsatser

OECD konstaterar att Sverige och övre Norrland ligger i framkant inom hållbar gruvbrytning och anser att Norrbotten bör ta en ledande roll i Europeiska Unionens gruvnätverk och Arktissamarbete för att ytterligare positionera Sverige inom hållbar gruvbrytning. Norrbotten har unika konkurrensfördelar även beträffande koldioxidutsläpp.

OECD konstaterar att Sverige har ett komplext regelverk som kan förbättras vad gäller effektivitet, förutsägbarhet och öppenhet. Lagstiftningen som klargör frågor om samiska markrättigheter i relation till utvinning av mineraler är bristfällig. Slutsatsen är att ändringar av det institutionella ramverket behövs för att öka attraktiviteten för gruvindustrin både för investerare och invånare på lokal och regional nivå.

OECD:s främsta rekommendationer till nationell nivå är att ta fram en vision för gruvdriftens roll, uppdatera den nationella mineralstrategin för att integrera de lokala och regionala strategierna för gruvdrift. För att öka den lokala- och regionala nyttan av gruvdrift bör möjliga fördelningsmekanismer för lokal- och regional nivå utvärderas.

OECD:s främsta rekommendationer till lokal och regional nivå är att fortsätta arbetet med att stärka samarbete mellan företag, akademi och offentlig sektor samt att involvera leverantörer och små samt medelstora företag i gruvföretagens innovationsprocess. Även insatser för att säkerställa kompetensförsörjningen lyfts som viktiga för att utveckla näringen.

Information från nämnderna

Regionala utvecklingsnämnden

Ny proposition om forskning

I december 2020 kom propositionen 2020/2021:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige. I denna presenterar regeringen forskningspolitiken för åren 2021-2024. Den omfattar frågor om såväl forskning och innovation som högre utbildning. Propositionen innehåller satsningar om totalt 13,65 miljarder under perioden 2021–2024.

Regeringen presenterar satsningar som värnar den fria forskningen. I det ingår ökade medel till universitet och högskolor för forskning och utbildning på forskarnivå i syfte att ge förutsättningar för lärosätena att göra strategiska prioriteringar och ta ansvar för hög kvalitet i verksamheten, inklusive frågor som jämställdhet och trygga anställningsvillkor. Regeringen vill genom en förstärkning som skalas upp till 900 miljoner kronor 2024 stärka forskningen

vid universitet och högskolor i hela landet samtidigt som det genomförs en historiskt stor utbyggnad av högskoleutbildning i hela landet. Covid-19-pandemin har med all tydlighet visat på vikten av forskning och kunskap för att möta kriser och samhällsutmaningar. Samhällsutmaningar möts med satsningar på strategisk forskning av hög kvalitet samt innovationssatsningar. Forsknings- och innovationspropositionen fokuserar på fem stora samhällsutmaningar; klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning och arbetsliv samt ett demokratiskt och starkt samhälle.

Regeringen föreslår en rad ändringar i högskolelagen (1992:1434) för att dels förstärka och tydliggöra högskolans ansvar för samverkan, internationisering och livslångt lärande, dels främja och värna den akademiska friheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021.

En utvecklad organisation för lokal statlig service

En utredning hur serviceverksamheten vid de statliga servicekontoren kan utvecklas har presenterats (Ds 2020:29). Femton nya servicekontor föreslås öppnas i gles- och landsbygdskommuner, eller på orter som särskilt drabbats av nedläggningar av annan statlig verksamhet. På så sätt ska medborgarna i dessa kommuner, och grannkommuner, ges större närhet till statlig service.

Valet av kommuner har gjorts utifrån demografiska och geografiska faktorer och dagens nät av servicekontor ger över landet. Utredningen har föreslagit sju små kontor (Boden, Finspång, Laholm, Nynäshamn, Stenungssund, Sölvesborg och Östhammar) samt åtta flexikontor (Askersund, Borgholm, Filipstad, Lysekil, Nordmaling, Tingsryd, Ånge och Åre). Ett flexikontor är ett mindre kontor som är samlokaliserat i lokaler och tillresande personal.

Verksamheten vid kontoren ska ge upplysningar, vägledning, råd och hjälp till enskilda. Besökarna får hjälp med frågor som samverkansmyndigheterna ansvarar för. Successivt ska även vissa arbetsmarknadsfrågor kunna hantearas.

Statens Kulturråd - nationella satsningar 2021

Två nya krisstöd och fortsatt satsning på bibliotek och läsning är några av de uppdrag som Kulturrådet får av regeringen för 2021. Kulturrådet ska fördela två nya krisstöd i början av året. 150 miljoner kronor ska gå till inställda och uppskjutna kulturevenemang och 400 miljoner kronor till särskilda behov i kulturlivet till följd av pandemin.

Kulturrådet ska även förbereda inrättandet av ett läsråd som ska bidra till samverkan mellan aktörer inom kultur, skola, civilsamhälle, näringsliv och folkbildning samt genomföra ett läsfrämjandelyft för folkbibliotekarier de närmaste två åren. En tvåårig satsning på stärkt biblioteksverksamhet ska genomföras. Bidraget till kulturskolan fördubblas 2021 till 200 miljoner kronor och samtidigt utökas budgeten för bidraget Skapande skola med 25 miljoner kronor till 200 miljoner kronor

Jubileumsutställning 400 år – Luleå, Piteå, Torneå

2021 är det 400 år sedan städerna Piteå, Luleå och Torneå fick sina stadspri- vilegier. Med anledning av det visar nu Norrbottens museum, Piteå museum och Tornedalens museum en samproducerad jubileumsutställning på alla tre museerna. Städernas historia presenteras uppdelat på de fyra århundradena – från 1600-talet när städerna grundades fram till och med 1900-talet. Museer- na har valt ut en person, en händelse, ett föremål och ett foto för respektive århundrade och ort. På Norrbottens museum visas ett antal föremål ur sam- lingarna, bland annat systrarna Tegströms dockskåp från 1870-talet.

Aktuellt läge kollektivtrafiken

Regionala kollektivtrafikmyndighetens (RKM) direktion beslutade den 15 december 2020 att framföra önskemål till Region Norrbotten om att in- komma med en reviderad trafikbeställning gällande stomlinjetrafiken. Detta med anledning av regionala utvecklingsnämndens (RUN) tidigare beslut om minskat finansieringsbidrag till Länstrafiken med 5 + 2 mkr (5 mkr i mins- kad driftsbudget samt 2 mkr som omfördelas från busstrafik till tågtrafik med anledning av starten av Haparandabanan).

Ett förslag till neddragning av trafik för att möta regionens sparkrav presen- terades för direktionen i oktober, men förslaget röstades ned. Läget i frågan bedöms i dagsläget vara låst. Regionen har därför för avsikt att ta fram ett underlag som beskriver roller och beslutsmandat för RKM respektive Region Norrbotten. Ett underlag kommer också att begäras in från RKM med förslag på minskade kostnader samt vilka konsekvenser det kan få för länets kollektivtrafik. Dessa underlag kommer sedan ligga till grund för ett ärende och ställningstagande i RUN som därefter ska behandlas av regionfullmäktige under våren.

Parallellt med ovanstående har RKM påbörjat ett projekt med projektnamn ÅkerBär som syftar till att ta fram en ny trafikarta för länet. En extern kon- sultfirma har upphandlats för att leda projektet, där även regionen och ett antal kommuner finns representerade tillsammans med RKM och Länstrafi- ken. Förhoppningen är att genom samverkan i projektet och samordning av olika trafikslag nå bättre kundnöjdhet och få fler som reser kollektivt samti- digt som befintliga resurser nyttjas på ett effektivt sätt. Projektet löper under 2021 och kommer att utgöra ett viktigt underlag för Norrbottens framtida kollektivtrafiksystem.

Bilagor:

1. Ekonomirapport 2020-01
2. Produktion och tillgänglighet 2020-01
3. Personalrapport 2020-01
4. Uppföljning av divisionernas internkontrollplan 2020
5. Uppföljning vårdval primärvård januari 2021